עיריית תל–אביב-יפו
מינהל החינוך
האגף לחינוך על-יסודי וקידום ילדים ונוער

למידה היברדית
חוברת עזר
לרכזים החברתיים

ליקטה וערכה: איילה קידר, ראש תחום חינוך חברתי
במחלקה לחינוך על-יסודי, עיריית תל אביב-יפו

ממני אליכם

חברים וחברות

ליקטתי ועיצבתי לנוחיותכם חוברת, הכוללת ארבעה חלקים:

חלק ראשון -מהי למידה היברידית, מה האתגרים הנלווים ומה היתרונות

חלק שני –המלצות לאתרים שיהיו לכם לעזר בתכנון השעורים ודוגמאות לשעורים מקוונים בנושאים שונים.

חלק שלישי -הזמנה לחשיבה:

נתוני בית הספר

מהות הקשר מורה-תלמיד והצעות להפיכת המורה למבוגר משמעותי

מהות הקשר מורה-הורה והצעות לשותפות הורים בבית הספר

כיצד ניתן ליצור מוטיבציה בקרב התלמידים בלמידה מרחוק

כיצד נוודא נוכחות התלמיד בלמידה מקוונת

כיצד ניתן לתת משוב ועל ידי מי

איך נגבש כתה בשעורים מקוונים

חלק רביעי-הזמנה לכתיבת תכנית חב רגשית שנתית

(פרק זה כולל זוויות לתכנון , רתימת הצוות לתכנון וכתיבת התוכנית)

מקווה שיהיה לכם לעזר

איילה קידר,

ראש תחום חינוך חברתי במחלקה לחנוך על יסודי,

עיריית תל אביב-יפו

תכנון
לשלושה
תרחישים

סגר מלא

סגר חלקי

שגרה

למידה היברידית מובילה ללמידה משמעותית

"מטרת הלמידה המשמעותית היא לפתח את כושר החשיבה, היצירה והלימוד העצמי, לעודד צמיחה אישית ומעורבות חברתית. התהליך החינוכי מכוון להעניק לתלמידים תחושת צמיחה, ערך ומסוגלות עצמית.

למידה משמעותית היא זו בה התלמיד מעורר שאלות, מאתר מקורות מידע, מעבד מידע ויוצר ידע חדש הרלוונטי לעולמו האישי ולחיים בעידן הטכנולוגי, במאה ה- 21"

(מתוך אתר משרד החינוך)

מהי למידה היברידית?

מפגשי פנים אל פנים

(מורה תלמיד ותלמיד עם קב השייכות שלו) –

לפיתוח חוסן נפשי בקרב הלומד, פיתוח מיומנויות רגשיות ושיתופיות

מפגשים סינכרוניים

(זום, WebEx, Google meet ועוד)

מפגשים א-סינכרוניים

(מודל, פודקאסט, טד, יוטיוב ועוד)

לשילוב של אופני למידה שונים יש יתרון משמעותי למורה, לתלמיד, לתהליך הלמידה ולתוצריו, על פני הלמידה החד - ערוצית

המודלים ללמידה סינכרונית וא-סינכרונית

מודל הסבב – (Rotation Model)
התלמידים עורכים סבב בלוח זמנים קבוע בין תחנות שונות שמשלבות בין עבודה מקוונת בקצב אישי לבין לימוד פנים מול פנים עם המורה.

סבב תחנות –
כאשר התחנות נמצאות בתוך מרחב של חדר אחד או מספר חדרים.
כל התלמידים עוברים דרך כל התחנות..

שיעור הפוך –
רוב החומר נלמד באופן מקוון על ידי התלמידים בבית ולאחר מכן הם נפגשים בבית הספר עם המורה לתרגול החומר הנלמד.

סבב מתואם אישית –
כאשר כל תלמיד עובר רק בחלק מהתחנות, המתאימות לו באופן אישי.

מודל גמיש - (Flex Model)
מודל שבו רוב הלמידה נעשית באופן אישי ע"י התלמידים באופן מקוון.
המורים במודל זה מספקים תמיכה אם היא נדרשת בלמידה בקבוצות קטנות או בהדרכה אישית.

מודל המעבדה המקוונת - (Online Lab Model)
במודל זה התלמידים לומדים את הקורס כולו באופן מקוון.

מודל המורה המנווט פנים מול פנים

מודל המורה המנווט באופן מקוון - (Online Driver)
בקיצוניות השנייה מהמודל הראשון, במודל זה התלמידים לומדים באופן מקוון
ומרוחק מבית הספר את רוב חומר הלימוד. ניתן לקבל עזרה מקוונת מהמורה לפתרון בעיות.
פגישות פנים מול פנים יכולות להיקבע בלוח זמנים מוגדר או להיקבע רק במקרה הצורך.

מודל "הכתה ההפוכה"

- מתבצע שלב ההקניה בבית, באמצעות צפייה בסרטון וידאו קצר (או קריאת טקסט) המסביר את הדברים.

- במרחב הכיתתי עיסוק מעמיק בחומר: מתן הבהרות, דיונים, פעילות חקר ומתן מענה אישי לתלמידים מתקשים ו/או חזקים.

- מאפשר התאמה אישית-המורה יכול לתגמל תלמיד חזק באמצעות מתן סרטון מתקדם יותר לצפייה בבית או משימה מאתגרת יותר לזמן בכיתה. ולחזק תלמיד חלש באמצעות מתן סרטון הסבר נוסף סביב אותו הנושא בו הוא מתקשה או זמן הנחייה אישי במסגרת זמן העבודה בכיתה.

- מאפשר שיפור האינטראקציה בין המורה ללומדים, המורה פנוי כעת יותר לעבור בין הלומדים ולתת לכל אחד את היחס האישי לו הם זקוקים. טפיחה על השכם, מילת עידוד, שיחה קצרה – זמן זה מאפשר גם לתלמידים שיש להם נטייה "להעלם" בכיתה לפרוח.

- ניתן להיעזר בכלים ליצירת סרטונים אינטראקטיביים המאפשרים להוסיף לסרטון הערות, נקודות למחשבה ועוד. שיתווסף בדיוק בנקודת הזמן המתאימה על גבי הסרטון. כך שאף על פי שצפיית התלמיד היא עצמאית, הוא עדיין נהנה מהכוונת המורה.

- הערכה חלופית – מורים יכולים להציע לתלמידיהם ליצור בעצמם סרטונים אשר ישמשו את חבריהם לכיתה.

מה הצרכים ללמידה היברידית - רב ממדית, משמעותית במציאות מורכבת

תכנים מגוונים

אופני לימוד מגוונים

טכנולוגיה מגוונת

האתגר העיקרי

איך נסדר את כל הפאזל הזה?

התאמת תוכן לכלי

התאמת טכנולוגיה למורה וללומד

שילוב בין המודלים- מתי ולשם מה?

איך מנהלים מס' קב' בו זמנית כאשר התלמידים מחולקים לחדרים בזום?

אתגרים נוספים

איך נצליח לאתגר את התלמידים ולהעביר אליהם יותר אחריות ?

איך ננגיש לצוותי ההוראה כלים בדרך פשוטה ביותר, ידידותית ולא מאיימת?

איך ננחיל תרבות דיון וניתוב השיח במפגש מקוון?

איך ניתן משוב?

איך נשמור על רשת בטחון המסייעת לחזק את החוסן הרגשי של התלמידים והמורים?

איך נשמר קשר אישי עם התלמידים ועם ההורים ונהווה לגביהם אוזן קשבת ויד מושטת?

איך נעצים את אפקט הלמידה מרחוק ונמנע נשירת תלמידים?

איך נוודא ערנות תלמידים בפעילות מקוונת?

מה עושים עם אותם תלמידים שלא משתפים פעולה?

מסקנה:
אומנות לא פשוטה

- **מורכבות** -זמן, מקום, תפקיד המורה, תפקיד המחנך, שיטות, תכנים, מה יהיה פנים מול פנים, מה מקוון
- **הסתגלות** -תחושה שהכול התפרק וצריך להרכיב מחדש
- **דינמיות** -להחליט לעיתים כאן ועכשיו למרות התכנון
- **התארגנות חדשה** - מתוכן אחיד לסביבה מאפשרת למידה ומותאמת אישית לתלמיד.
- **רגולציה וכללים** -המאפשרים קבלת החלטות
- **תשתיות ואמצעי תקשורת** -לניהול סביבות למידה מרחוק
- **שיתופיות** -הצוות והתלמידים
- **פינוי זמן לחוסן נפשי** -של המורים והתלמידים
- **מרחב פעולה ועידוד יוזמות** מורים
- **הגה הלמידה ביד התלמיד**-מכתה ליחיד בקבוצה , מהטלת משימה לעיצוב למידה ע"י התלמיד, משינון לחקר
- **משאבים** -לתמיכת ידע ,לאמצעי תקשורת

היתרונות

עושר פדגוגי - מאפשר למורה לגוון בשיטות הפדגוגיות שהוא משתמש בהן .

גמישות - מאפשר למורה לשנות את הרכב ומבנה השיעור לפי הצרכים של התלמידים.

גישה לידע - מאפשר לתלמידים גישה לידע רב יותר ולמגוון גדול יותר של דוגמאות לחומר הנלמד.

אינטראקציה חברתית- מאפשר לתלמידים לחלוק שאלות, תהיות ותובנות בינם לבין עצמם ובינם לבין המרצה .
התלמידים מנהלים אינטראקציה הן פנים מול פנים והן באופן מקוון.

פיתוח תחושת שליטה אצל התלמיד- מאפשר להרחיב את אפשרויות הבחירה האישית שניתנות לתלמידים.

חיסכון בעלויות -על ידי הגדלת הכיתות

באנו לעזור... בואו נלמד

איך נייצר שיעור מגוון?

nearpod

Nearpod הינו כלי דיגיטלי המאפשר שיתוף תכנים ומתן משימות לתלמידים.

הכלי עובד בכל אמצעי הקצה: מחשב, סמארטפון, טאלט.

התלמידים מתחברים למצגת המורה על ידי קוד שהמורה מפיק וצופים במצגת המורה.

המורה שולט ומפעיל את התלמידים בפעילויות שהכין.

http://ecat.education.gov.il/nearpod

איך נלמד לערוך סרטונים?

https://www.youtube.com/watch?v=R7wptKPpG-U

בתכנת העריכה של יו-טיוב: Nanook DIY

ניתן ללמוד לערוך סרטים - חינם

EDPuzzle

- כלי דיגיטלי העושה שימוש בסרטונים ומאפשר הוספת שכבות מידע של קול, טקסט ואפשרות שאלת שאלות.
- ניתן ליצור פעילויות וזאת על ידי הוספה של טקסט וקול לסרטון.
- ניתן בעזרת כלי זה לעורר דיון או להעריך ידע של לומדים באופן חווייתי של משחק עם משוב.
- מאפשר לקבל משוב על הישגי התלמידים

https://www.youtube.com/watch?v=jli31dZ1zng

איפה נמצא סרטונים מוכנים שנוכל לערוך בקלות ולהוסיף הערות, שאלות ברירה או שאלות פתוחות?

שיתוף מצגות וסרטונים במהלך שיעור מקוון

https://www.youtube.com/watch?v=hoK40BV-Bow

איך לחלק את המשתתפים לקבוצות עבודה בתוך חדרים פרטיים ב- Zoom (Breakout Rooms)?

- העברה אוטומטית של המשתתפים לחדרים
- קבלת תזכורת לפני שנגמר הזמן
- מתן רשות למשתתפים לחזור לחדר ראשי
- הגדרת זמן לספירה לאחור לסגירת חדרים
- הגדרת זמן לסגירה אוטומטית של חדרים

https://www.youtube.com/watch?v=WWGvCB_BK7I

איך נייצר חידון לריבוי משתתפים?

https://www.youtube.com/watch?v=nkP2fUA8bgQ

או

www.bengurion.herzliya.org.il/BRPortal/br/P102.jsp?arc=1186427

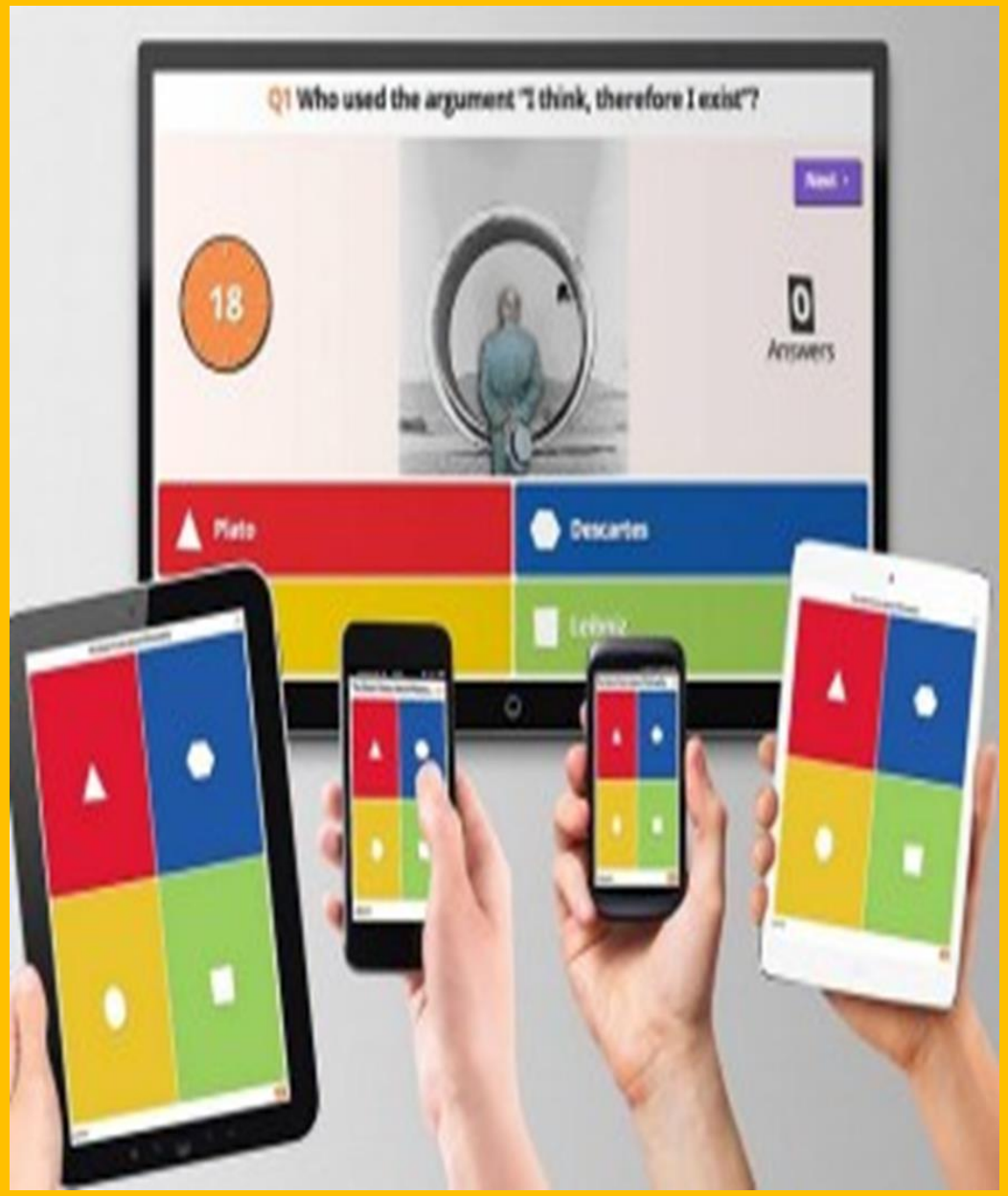

איך ניצור

חדר בריחה וירטואלי?

http://gamesstudies.co.il/2020/04/20/%D7%9E%D7%A9%D7%97%D7%A7-%D7%97%D7%93%D7%A8-%D7%91%D7%A8%D7%99%D7%97%D7%94-%D7%95%D7%99%D7%A8%D7%98%D7%95%D7%90%D7%9C%D7%99-%D7%91%D7%90%D7%9E%D7%A6%D7%A2%D7%95%D7%AA-deck-toys/

איך ניצור גלגל?

(לשמות, לתמונות, להיגדים ולמעגלי שיח)

הסבר להתקנה:

https://www.youtube.com/watch?v=Eir73vkbwag&feature=emb_titl

איך התלמיד ייצור קולאז הכרות באופן מקוון ?

https://www.collage.toprint.co.il/free-collage-maker/

https://www.collage.toprint.co.il/

ניתן להשתמש גם ככלי לפעילות סיכום
בנושא אקטואלי (תמונות , קטעי עיתונות)

כיצד נרכיב תשבצים?

הקלידו "מחולל תשבצים"

איך נהפוך לאשפי תכנון משחקים?

https://sites.google.com/a/tikshuvdarom.org.il/zbs/home/games

איך נעזר במיטב ההרצאות?

(הרצאות טד, עם תרגום לעברית)

www.המדריך.co.il/-הרצאות-טד
ted.htm

ועתה נעבור
לדוגמאות
יישום
וקצת טיפים...

דוגמאות לרכישת ידע ע"י שיתוף הרצאות "טד"

https://www.ted.com/talks/angela_lee_duckworth_grit_the_power_of_passion_and_perseverance?language=h

הפנייה להרצאתה של אנגלה לי דוקוורט - המפתח להצלחה

חלוקת התלמידים לחדרים

הנחייה פרטנית לתלמידים: חשבו מהו הרעיון שהוצג?

מהם היתרונות של הרעיון שהוצג?

האם אתם מתחברים לרעיון?

כיצד הייתם משכללים או משפרים אותו?

תכננו מה תרצו ותוכלו לעשות עם הדברים.

שיתוף קב' ודיון בחדרים

דוגמא למשחק סימולציה

- חווית מפגש בין קבוצות עם רמות כוח שונות, פריבילגיות ומשאבים בחברה.
- מפגש עם דילמות וסוגיות הנוגעות לחיים המשותפים של הקבוצות השונות. סוגיות שנוגעות לחלוקת המשאבים, למיסוי, לזכויות ולחובות של כל אחת מהקבוצות.

הבניה חברתית
ויחסי כוח בין קבוצות
(מעולה לשבוע ישראליות משותפת)

https://kedmadrive.files.wordpress.com/2019/12/d79ed7a9d797d7a7-d794d79bd7aad795d79ed799d79d-d795d794d799d7a8d795d7a7d799d79d-d7a2d799d791d795d793-d79cd7aad79cd79ed799d793d795d7aa.pdf

דוגמא לשיעור מקוון באמצעות מצגת

הפעילות

מפגש סינכרוני קצר

פעילות אישית בעזרת "המצגת לתלמיד"

מפגש סינכרוני מסכם במליאה

https://storage.cet.ac.il/PresentationBaRibua/be_allright_new5/story_html5.html

דוגמא נוספת -מצגת ליום הזיכרון

https://tarbutil.cet.ac.il/article/פרחים-וזיכרון/

משחק אסוציאציות המתקשר למושג "יהיה בסדר"

מתאים להוראה מרחוק, להוראה בכיתה ולעבודה עצמאית של התלמידים

דוגמא לשיעור מקוון – יום הזכרון ליצחק רבין

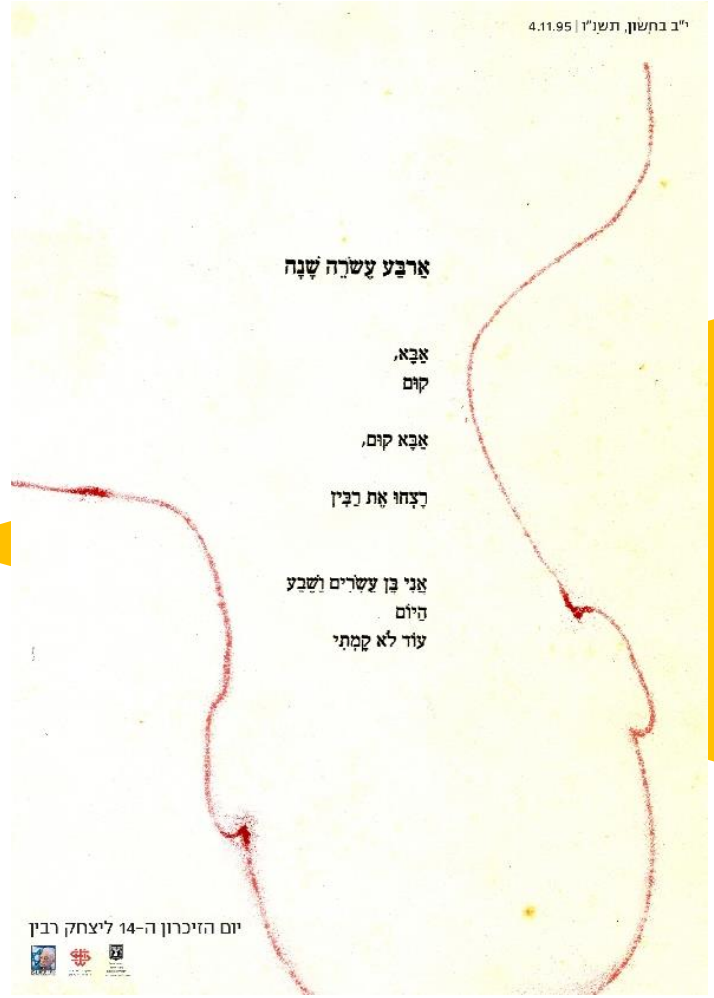

מטרת הפעילות

הכרת ההבדל שבין רצח פוליטי לכל רצח אחר.
הבנת המשמעות הייחודית של רצח פוליטי.
הכרה בהשלכות של רצח פוליטי על הדמוקרטיה.

הפעילות

חידון טרויה מקוון לבדיקה מה התלמידים יודעים או שיתוף כרזות ובקשת התייחסות אישית
צפייה בסרטון
דיון בחדרים
האזנה לנאום האחרון של רבין ולשירו של גרוניך
דיון במליאה

https://tarbutil.cet.ac.il/lessons/רצח-רבין-רצח-פוליטי/

עוד דוגמא
https://tarbutil.cet.ac.il/lessons/לצמוח-מתוך-מחלוקת

וערכות פעילות :
http://www.rabincenter.org.il/Web/He/Educationalactivities/Default.aspx

דוגמאות למשפט ציבורי

- התלמידים יחולקו ל- 6 חדרים
- 2 חדרים ייצגו את התביעה, 2 חדרים את ההגנה ו 2 חדרים את השופטים.
- הקבוצות יקבלו דף עם פרטי מקרה.
- התביעה תצטרך להכין בזמן נתון את דקות את נימוקיה כנ"ל ההגנה
- קב' השופטים תדון בזמן זה מה דעתה בנושא ותנסה למצוא טעונים לטובת התביעה וההגנה.
- קב' ההגנה וקב' התביעה יציגו טיעוניהם בזמן נתון.
- קב' השופטים תכריע לאחר שתקיים דיון פומבי בפני המליאה

דוגמאות למשחקי גיבוש

"משחקים רחוק -מרגישים קרוב"

http://a657154f-d4b6-4837-9a90-e338ac90334b.filesusr.com/ugd/5b134e_607d685a96784d2ea4d31249ff0e82bc.pdf

ובקיצור...
אימוץ תודעה משחקית ליצירה פדגוגית מצריך עמדת בסיס גמישה, חוקרת, תוהה וסקרנית שמעוניינת לשנות ולהשתנות

To-Be Education - משחק תפקידים דיגיטלי שמאפשר לערוך דיון כיתתי בדילמות מתחומי דעת שונים (אזרחות, היסטוריה, מדעים, מתמטיקה, אנגלית, ספרות).

NaraView - משחק חקר דיגיטלי שנעשה על ידי ניווט בין ערכים בוויקיפדיה.

מסכימים - פתרון סכסוכים דיגיטליים בכיתה

Codemonkey - משחק ללימוד תכנות

משחק המוח- אפליקציה עם חידות בנושא מדע, מבית מכון דוידסון

PeaceMaker פליקציית סימולציה לפתרון סכסוכים במזרח התיכון

Skillz - משחקים להכנה לאליפות הסייבר

Class craft - פלטפורמה המחברת בין העולם הפיזי של הכיתה לעולם דמיוני של משחק. הלמידה מתבצעת בצוותים של תלמידים המנסים להתקדם במשחק הרפתקאות (Quest)לכל תלמיד יש תפקיד. הפלטפורמה מאפשרת לתלמידים להרוויח נקודות בעולם הדמיוני על בסיס ההתנהגות שלהם בעולם הפיזי בכיתה. Class Craft ניתנת למשחק בשפה האנגלית.

יוריקה וורלד- למידה מבוססת יצירת משחקים בעולם וירטואלי בתחומי דעת שונים

הצעה לפעילות גיבוש

- כל תלמיד מקבל דף וכותב עליו חמישה דברים שהוא מדמיין שיהיו בבה"ס החדש.
- כל תלמיד ישתף את השותפים בקבוצתו בדימוי שלו על בה"ס. ביחד יצרו דימוי משותף על בה"ס – על פלקט – או במסך שיתופי.
- נחזור למליאה ונראה מה הקבוצות הכינו, כל קבוצה תציג ותסביר.
- כל תלמיד ישתף, בלוח השיתופי– מה ירצה שיתגשם ומה לאו ?
- אחד התלמידים יסכם על פלקט את רצונות הקבוצה
- בהמשך אחד התלמידים יסכם על פלקט את רצונות כלל תלמידי הכתה

רמז... הפעלות משותפות ושיתוף הפעלות

ועוד הצעה...

- כל תלמיד רושם דברים שהוא אוהב לעשות.

- לאחר מכן הוא ממיין את הרשימה,
עפ"י החלוקה הבאה:
לבד במשפחה, בקבוצה קטנה, בקבוצה גדולה.

- כל תלמיד יספר במליאה לכלל החדרים את אהבותיו- תלמיד שכתב אהבה זהה מרים ידו.

ועוד הצעה... דיאגרמות חששות וציפיות

את סרט 100% החששות על כל תלמיד בחדרו לחלק לשלוש החששות המרכזיות לפי אחוזים. כנ"ל את סרט הציפיות.

כל תלמיד מקבל שני סרטי נייר בשני צבעים – סרט של חששות וסרט של ציפיות. כל סרט הוא 100% שעוד מעט יחתך

שלב אחרון- כל תלמיד יוסיף את חלקו לדיאגרמה שהמורה תכין . בצד ימין של חששות ודיאגרמה בצד שמאל של ציפיות.

כעת נסכם את התוצאות באופן קבוצתי על הלוח המשותף , לאחר שכל תלמיד הסביר את חלוקתו לבני הקבוצה

והצעה אחרונה (לפעילות גיבוש)...

תערוכה כיתתית יכולה לשמש למגוון מטרות שונות:
לגיבוש התלמידים והכיתה, ללמידת חקר, להיכרות עם תחומי עניין של התלמידים, לסיכום נושא לימודי, להרחבת אופקים ודעת ועוד.

הנה כמה רעיונות לנושאים שיכולים להפוך את התערוכה לחוויה מגבשת:

- תערוכת תחביבים
- תערוכת דמויות שהתלמידים מעריצים
- תערוכת מאכלים שהתלמידים הכי אוהבים
- תערוכת משחקים מקוריים
- תערוכה חיה בה התלמידים עצמם הם המוצגים והם מציגים על פי נושא שהוגדר מראש.

ניתן להכין את התערוכה ביחד בכיתה או לבקש מהתלמידים להיפגש אחר הצהריים; ניתן לעשות בדרך מקוונת,
ניתן להציג עבודות אישיות או קבוצתיות;
ניתן לתת לתלמידים למשב את היצירות בתערוכה;
להזמין הורים לראות את היצירות; לצלם אותן ולהעלות אותן לאתר שיתופי ועוד.

ועתה שכל הכילים ידועים,
והתקבלו מספר דוגמאות ועצות

ולפני שנתיישב לכתוב את
התוכנית החברתית,
לאור השינויים המצופים..

הזמנה לחשיבה...

מה החלום שלי ?

מה אני רוצה להגשים ?

איך אני רוצה להגשים ?

איך אדע שהגשמתי ?

מה אני רואה בסוף התהליך ?

- האם החלום שלי מבטא את תפיסת העולם של בית ספרי וזהותו? (החזון הבית ספרי)
- האם קיימת הלימה בין החלום שלי לבין מדיניות הרשות ומדיניות משרד החינוך?
- האם הגדרתי את החלום שלי לעצמי כך שיתאפשר לי גיוס מחויבות כלפי העשייה?
- האם החלום שלי בר השגה לאור התקופה ?

מה נתוני בית הספר שלי?

- **קדימויות-** (חזון בית ספרי, מגדלורי רשות, מדיניות משרד החינוך- נושאים שנבחרו ויש לרכז את המאמצים לקדמם)
- **פרופיל תלמידים-** מס', מגדר, מדד טיפוח...
- **פרופיל המורים המקצועיים והמחנכים**
- **משאבים טכנולוגים**
- **מגמות**
- **העדרויות תלמידים, נשירה**
- **ועד ההורים**
- **אחוז ההורים המשתפים פעולה**
- **אקלים בית ספרי**
- **הגופים התומכים בבית הספר**

מה מידת
שותפות ההורים בלמידה?

שותפים מלאים -בקבלת החלטות. נתפסים וחשים משמעותיים ומשפיעים.

שותפים אקטיביים לימודית – יוזמים מהלכים סביב תהליך הלמידה כגון העברת שיעור העשרה.

שותפים אקטיביים בנוכחות– מגיעים לאירועי למידה משותפים הורים וילדים – הרצאות, סדנאות.

שותפים פסיביים -מסתפקים בעדכוני מידע מבית הספר.

מנותקים-לא נמצאים בקשר אלא אם נקראים לבית הספר כחובה.

שותפים אקטיבית בלמידה בבית – מכינים יחד משימות משותפות.

שותפים פסיביים בלמידה בבית.

מה מהות הקשר של המחנכים עם ההורים?

כיצד מתקיים הקשר עם ההורים בימים אלה? אילו אופני תקשורת התגלו כאפקטיביים?

האם ההורים מעודכנים במטרות הלמידה והפעילויות החברתיות?

האם הקשר טוב דיו על מנת להבין מה המצב בבית התלמיד?

האם הקשר מאפשר למחנך לדעת מה ניתן לצפות מהם?

האם נקבעו זמנים קבועים לשיחה עם הורים?

האם הורים מוזמנים כמנחים, כמארגני סדנא, כמעברי הרצאות, כשותפים לפאנל?

האם מתוכננים פעילויות משותפות תלמידים- הורים?

האם וודאנו מה ציפיות ההורים (ממחנך.ת ומבית הספר)?

האם ההורים שותפים בתהליך הלמידה של בנם, ביתם? .

האם המורה המקצועי בקשר עם ההורים?

מה היחס של המורים המקצועיים לשיתוף ההורים?

- מתי חשו צורך לשתף את ההורים?
- מה יצר את הצורך הזה?
- כיצד הצורך הזה בא לידי ביטוי?
- מה היו התנאים המקדימים שהביאו למסקנה שיש חשיבות לשיתוף?

ואם לא היה כזה...

- כיצד והאם, לדעתם, יקדם שיתוף ההורים את הצלחת התלמידים?
- האם יש אירועים בהם בשום אופן לא רצוי לשתף הורים?
- האם לדעתם תפקיד יצירת קשר עם ההורים נתון בידי המחנך.ת בלבד?

רעיונות לשיתוף ההורים

- העברת המסר בחדר המורים כי מעורבות הורים היא חלק ממדיניות בית הספר
- הכשרת הורים ומורים לעבודה משותפת
- שיחות פרטניות או פנים מול פנים או בזום או שליחת שאלון אישי לבירור הציפיות של ההורים מהמחנכים ומבית הספר וכן מה היו רוצים שנדע על בנם. ביתם(תכונות, חוזקות, נק' לחיזוק וכב'). התשובות תהוונה בסיס לתקשורת מורה-הורה, מורה-תלמיד
- הקמת ועדות הורים מורים לליווי פעילויות חב- תרבותיות וגיוס הורים מעורבים נוספים.
- שאלון להורים בו יכתבו מה יכולים לתרום והזמן שנוח להם, (לאו דווקא בשעות בית הספר). חשוב שבשאלון יופיעו דוגמאות רבות ככל שניתן
- תכנון שעורי בית ופעילויות בבית המצריכות עבודה משותפת עם ההורים(לא פעילויות שזקוקים להורים מומחים)
- תכנון פעילויות התנדבות משותפות הורים ילדים
- מעגלי שיח הורים-תלמידים (או בכתה או בזום) על בעיות אקטואליות או נושאים המעניינים מתבגרים.
- תכנון ערבים משותפים לכלל הורי הכתה- הרצאה, שיח משותף על נושא מטריד, הפעלת הפתעה לילדים ועוד

מיפוי התלמידים

- עד כמה נוהגים בבית הספר בשעת "מה נשמע" קבועה?
- עד כמה אנו מעורים במה שעובר על התלמיד שלנו? בצרכים ובקשיים שלו?
- עד כמה אנו מודעים למצב בביתו ולהשלכות?
- האם אנו יודעים כיצד אנו יכולים לסייע?
- אילו אמצעי תקשורת יש לתלמיד?
- כיצד ניתן לעזור לתלמיד שהמצב בביתו אינו מאפשר למידה?
- מהם המקומות שהתלמיד צפוי להתקשות בהם?
- כיצד ניתן לסייע?
- אילו היבטים בתהליך הלמידה של התלמיד מחייבים התערבות של מבוגר נוסף?
- כיצד אפשר לצמצם את המעורבות הזו? מה נגזר מכך
- מי מתלמידי יכול לסייע לתלמידים הצעירים יותר בלמידה בשגרה ובשעת סגר
- מה התלמיד עושה בשעות הפנאי?
- מה התחביבים, מה הכוחות ומה החולשות של התלמיד שלי ?

כיצד נוודא נוכחות התלמיד מרחוק?

(חשוב גם לניטור המענים הרגשיים והטיפוליים)

- משימת פתיחה לחיבור התלמידים לשיעור-
המשתתפים יכתבו בצ׳אט את ציפיותיהם מהמפגש או יענו לשאלת בוקר טוב אישית מהמורה או יציירו למשל סמיילי רגש-בהמשך יכול המורה להתייחס.

- בהמשך יכול המורה להתייחס לדברים שנכתבו ולהגביר את השיח וההשתתפות הרמת יד ממש כשם שבכיתה רוצה המורה לדעת מי סיים , גם במרחב המקוון נבקש מהתלמידים להרים את ידם הווירטואלית

- וידוא הבנה ובדיקת ערנות-אחת לכמה דקות ניתן להשתמש "טריק ערנות" בקשה להרמת היד הווירטואלית, התייחסות בצ'אט, בהקרנת לוח שיתופי וכב' - תלמיד שיודע שהמורה בעוד מספר דקות יבקש ממנו להרים את היד ,או לכתוב תגובה בצ'אט יישאר קשוב

- נתינת משימות אישיות מגוונות לאורך כל השעור ובאופן אקראי לבחור תלמיד מהמסך

- נתינת זמן המוקדש לחשיבה, כתיבת תשובות, ביצוע משימה והפקת תוצרים הוא מפתח להשתתפות יותר תלמידים

- שימוש בפונקציית annotat בזום מאפשרת לכל הנוכחים לרשום, לצייר, להדביק מדבקות על המסך והמורה רואה את כול התגובות בו זמנית

- Nearpod אף הוא מאפשר לראות את תשובות התלמידים בזמן אמת ולקבל דוח פעילות

למיקסום מעורבות התלמידים, האם הלמידה החב' ערכית והפעילויות מגבירות מוטיבציה בקרב התלמידים?

האם הלמידה מאפשרת בחירה-

האם הפעילות מאפשרת שיתוף התלמיד בהגדרת המטרות, בקביעת דרכי פעולה? האם מאפשרת מרחב שיח וביטוי אישי

היכן ניתן לשלב מרכיבים נוספים של בחירה? - ההקשר והתכנים המשמשים לתרגול, התזמון והסדר של ביצוע משימות ועוד.

האם ישנן הסחות דעת מיותרות? למשל, ריבוי פלטפורמות דיגיטליות, ריבוי גירויים שמיעתיים/ויזואליים, ריבוי נושאים/משימות קצרות.

האם הלמידה מאפשרת שימוש במדיומים שונים לרכישת ידע? טקסט, אודיו, וידאו...

האם הפעילות מאפשרת דרכי ביטוי מגוונות? כתיבה, ציור, הרכבה, ניסוי...

איך תלמיד יוכל לחזור על החומר שנלמד בלמידה מקוונת ?

- עודדו תלמידים לסכם את הנושאים שנלמדו, (כל זוג נושא), ופרסמו באתר הבית ספרי

- הקליטו את עצמכם ואת השיעור וכך תוכלו לשלוח לתלמידים ולוודא הבנה.
בנוסף, זה יעזור להם בתרגול
(הרי הם לא כותבים בעת שיעור הזום)
ויעזור לכם ללמוד מהטעויות של עצמכם.
אין שיעור טוב יותר למורה מזה!

- צלמו את עצמכם בנפרד בשיעור מוקלט ושלחו לתלמידים הנחיות למשימה, הקניה או סיכום.

כיצד ניתן משוב?

- כיצד נוכל להעריך את איכות הלמידה של התלמידים?
- היכן מעוגן בלוחות הזמנים זמן עבור משוב לתלמידים? עבור דיאלוג מורה תלמיד?
- האם המשוב שניתן הוא מפורט ומאפשר שיפור והתקדמות בתחום הנלמד?
- האם המשוב מאפשר שיפור של מיומנויות של ניהול עצמי ולמידה עצמאית של התלמידים?
- האם יש לנו די מידע כדי לתת משוב כוללני על למידת התלמידים בתקופה זו?
- מי נותן את המשוב האם התלמיד לעצמו, האם הקבוצה האם המורה?
- איזה משוב ינתן- ציון, הערכה?

אילו כלי הערכה נהוגים בבית הספר, מעבר לכלי ההערכה המקובלים?

- האם קיימת מדידה וההערכה של עמיתים-

תלמידים מנחים שלמדו פרק בוחרים כיצד ליצר הערכה?

- האם תלמידים מייצרים בחנים ודרכי הערכה בעצמם
- האם נוהגים לבקש מהתלמידים תוצר יצירתי?
- האם ניתן מרחב גדול יותר למרכיבי "תלמידאות"

ו"מיומנויות" בהערכה?

- האם מוסף מדד הערכה הכולל צד רגשי?
- האם יש שימוש בגוגל קלאסרום ודומיו?

(ראו הנחיה)
https://www.youtube.com/watch?v=gSdtQ3gMU9w

איך ניתן לגבש קבוצה חדשה בשעורים מקוונים ע"י המשחקים וההפעלות המגוונות?

- **הסוד:** חלוקה לקב' קטנות שיוחלפו כל תקופה ותכנון הפעלות שיצריכו תקשורת בין חברי הקבוצה. תקשורת תוביל להכרות, ההכרות לאמון, והאמון לחברות.
- בזמן הפעילות המחנך יפנה אל תלמידים אשר אינם מרבים לנקוט יוזמה, והשתתפותם בשיחה מצומצמת מסיבות שונות. בפנייתו אליהם באופן אישי משדר להם המורה, שהשתתפותם רצויה ושהם נחשבים בעיניו. לשם כך ימשיך המורה לפנות לאותם לומדים גם אם לא הגיבו לפניותיו בפעמים הקודמות.
- המחנך יפנה אל שאר התלמידים במטרה להפנות אותם לעמית שדיבר, ובכך לשדר להם שעליהם להגיב לכל הנוכחים ולא רק אליו, כלומר, הנמענים לדבריהם הם כל המשתתפים בדיון, ולא רק המורה.
- המחנך לא יביע את עמדותיו באופן מיידי כאשר יפנו אליו, אלא יפנה את התלמיד אל הקבוצה.
- המחנך יפנה אל הקבוצה במטרה להפנות את תשומת ליבם של התלמידים לדברים שאמר אחד מהם. גם באופן כזה הוא ירגיל אותם להקשיב איש לדברי חברו, ולא רק אליו.
- לקראת סיום המחנך יציג ביטויים אחדים שנאמרו בקבוצה, במסר בעל משמעות רגשית רלוונטית. האיסוף מבהיר את מה שנאמר תוך התייחסות למשתתפים שייצגו את המסרים השונים.
- ולסיום המחנך יזמין את משתתפים להתחלק בתחושותיהם ביחס למשהו שעלה בקבוצה.

אספנו נתונים...
שאלנו
חקרנו
חשבנו
שתפנו

הגיע הזמן
לכתיבת התוכנית

מפתח להצלחה:
שלב א - רתימת צוות

- שותפות בחשיבה
- מעורבות בהכנת התוכנית
- לקיחת אחריות בישום

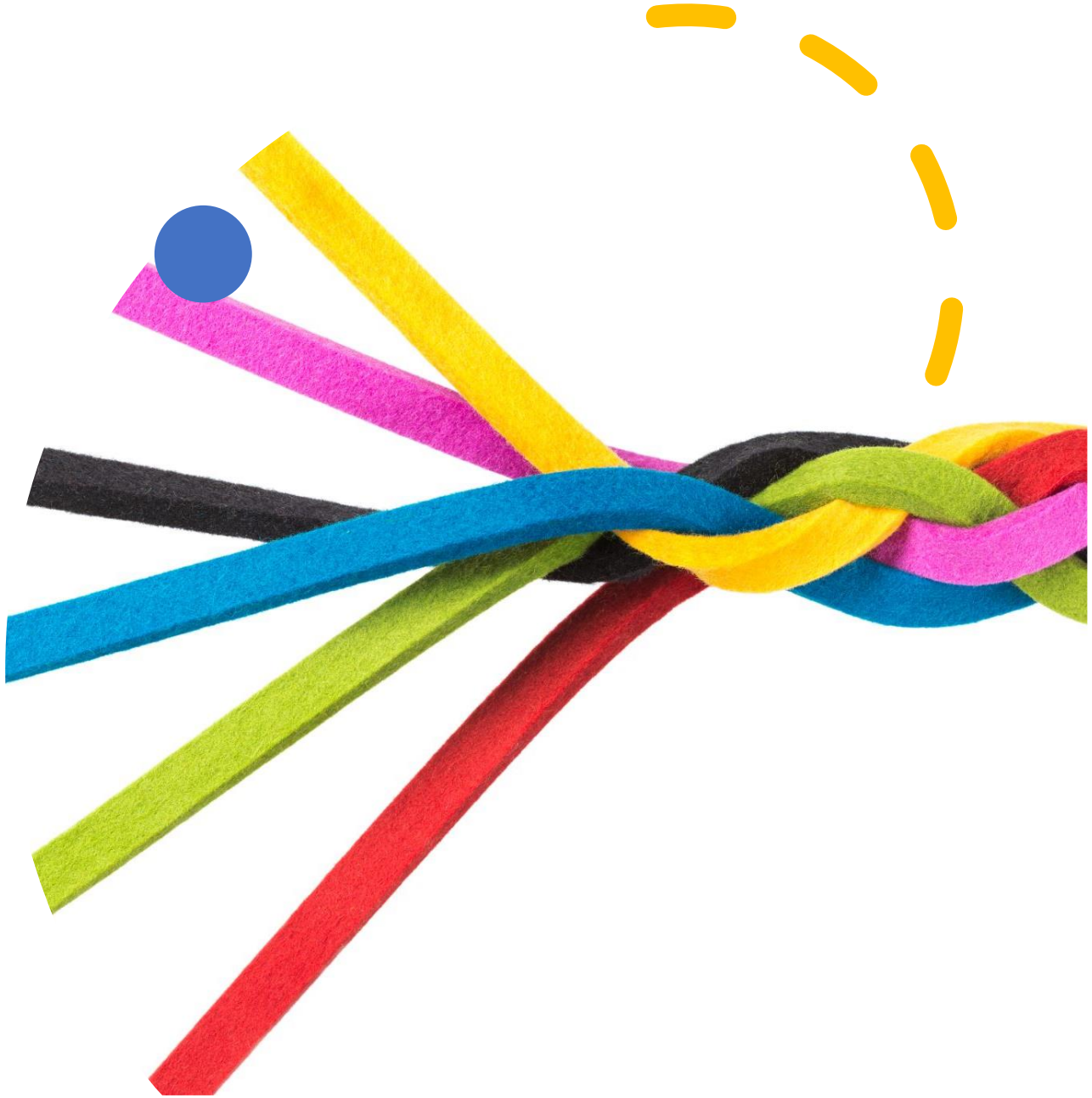

יצירת לוכד חלומות

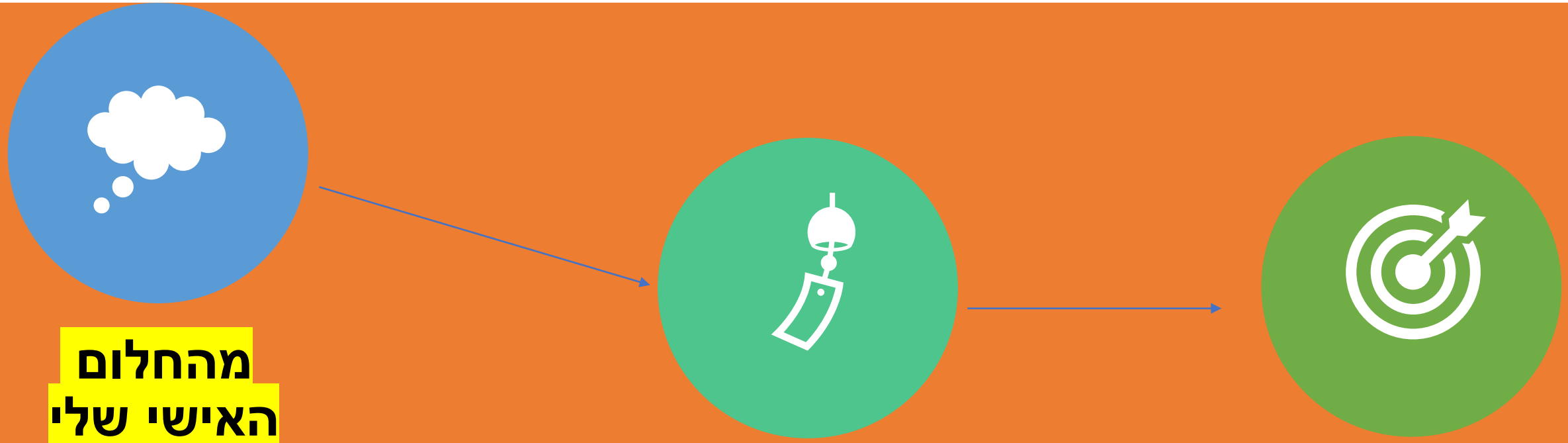

כתיבת תוכנית עבודה

- כלי עזר בחשיבה אסטרטגית
- מנוף צמיחה לבית הספר
- הדרך להגיע ממצב קיים למצב רצוי
- פעילות ברמה ההתנהגותית

זוויות לתכנון

- התמקדות במושגים ובעקרונות מרכזיים- מה רלוונטי, מה חשוב להדגיש, מה הדרך
- הקדשת זמן ומאמץ לבניית משימות המזמנות למידה משמעותית ומעבר מפסיביות הלומד לאקטיביות .
- מעבר מהפרדה (של תחומי דעת, של נושאים, של קב) לחיבור בין שני עולמות.
- הקפדה על מתן משוב מקדם למידה.
- הרחבת אפשרויות הבחירה של התלמיד.
- הפחתה משמעותית של הזמן הסינכרוני לטובת זמן א-סינכרוני (אך בהפנמה שהטכנולוגיה היא אמצעי ולא מטרה)
- נוכחות מורים מעבר להוראה ויצירת קשר מטיב מורה תלמיד
- הכלת המורה באופן עקבי ורגישות לאבני הנגף שנתקל בהם (הפרטיים והמקצועיים) תוך גמישות לשינויים
- דרכים לשיתוף הורים באופן עקבי
- מתן מענה לאנטליגנציה רגשית- חברתית

כתיבת מטרות משותפות
קביעת מדדים
הצעות לפעילויות
חלוקת אחריות

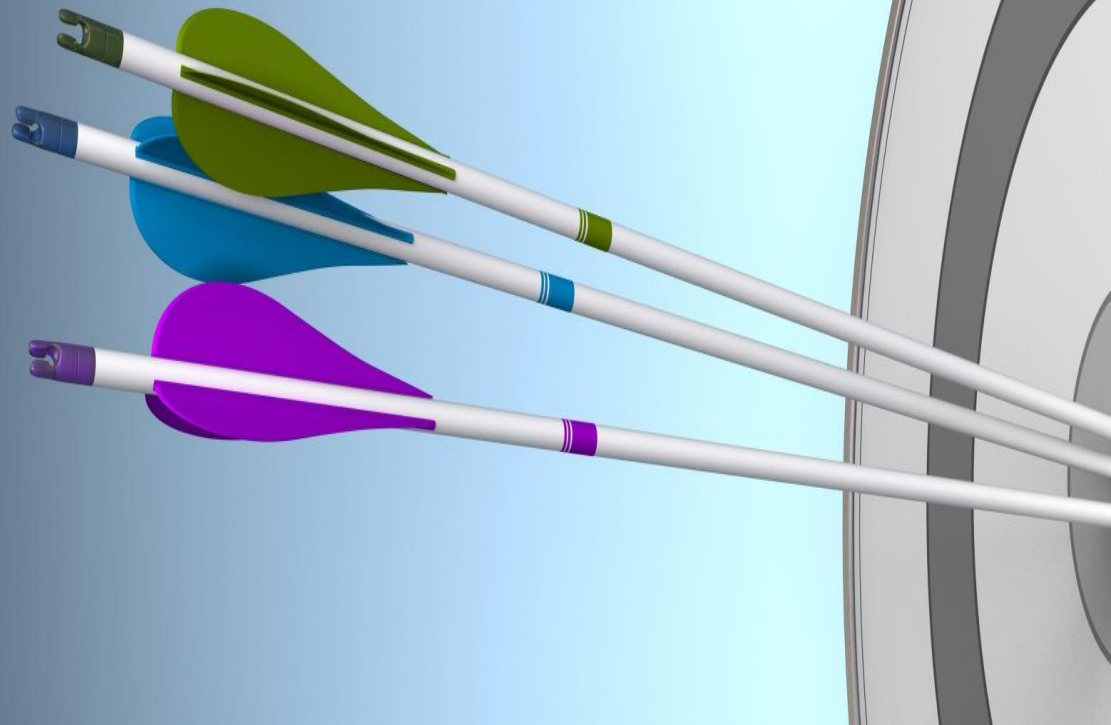

- תיאור מילולי של המצב הרצוי
- חשיבה על יעדים (תוצאות כמותיות)
- הגדרת עקרונות מארגנים לפרויקטים שרוצים לקדם
- חשיבה על משימות- הצעדים האופרטיביים ליצירת היעד: ספציפי, מדיד, בר השגה, תחום בזמן, מייצר תלמיד אקטיבי

השלב הקריטי

המשגה והטמעה בקרב כלל המורים

- רתימת צוות הניהול
- הסבר על עקרונות בניית התוכנית השנתית
- פרסום היעדים
- פרסום המטרות בסגנון המפרט את התוצאות אליהם רוצים להגיע
- פרסום אבני הדרך להשגת המטרות
- שיתוף בידע מקצועי
- הדרכה וליווי מקצועי בעיקר על הוראה היברידית

בהצלחה